

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. birželio 23 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Gražinos Davidonienės, Virgilijaus Grabinsko (kolegijos pirmininkas ir pranešėjas) ir Donato Šerno,

teismo posėdyje kasacinę rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal pareiškėjų I. J. ir J. R. kasacinį skundą dėl Kauno apygardos teismo 2020 m. spalio 1 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjų I. J. ir J. R. patikslintą pareiškimą dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo, suinteresuoti asmenys Kauno miesto savivaldybė, Kauno savivaldybės įmonė „Kapinių priežiūra“.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių teisės į teismą įgyvendinimą (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 5 straipsnis), taip pat teisės normų, reglamentuojančių juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo sąlygas (CPK 444 straipsnio 2 dalies 9 punktas, 445 straipsnis), aiškinimo ir taikymo.
2. Pareiškėjos I. J. ir J. R. kreipėsi į teismą ir prašė nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą, kad pareiškėjų prosenelis V. R., miręs (*duomenys neskelbtini*), yra palaidotas Kauno miesto savivaldybės (*duomenys neskelbtini*) kapinėse kapavietėje, esančioje tarp kapaviečių Nr. (*duomenys neskelbtini*) ir Nr. (*duomenys neskelbtini*).
3. Pareiškėjos nurodė, kad jos daug metų Kauno miesto savivaldybei priklausančiose (*duomenys neskelbtini*) kapinėse prižiūrėjo savo šeimos kapą, kuriame yra palaidotas jų prosenelis. Kapavietė yra gerokai mažesnė negu kitos greta esančios ir neturi aiškiai apibrėžtų ribų; greta esančios kapavietės nuolatos plėtėsi. 2013 m. liepos 22 d. pareiškėja J. R. kreipėsi į Kauno savivaldybės įmonės „Kapinių priežiūra“ direktorių su prašymu ginčo kapavietės priežiūrą įteisinti jos vardu. Šis prašymas buvo priimtas ir pareiškėjai buvo išduota šio prašymo kopija su administratorės-inžinierės rezoliucija „įteisinti galima“ ir Kauno savivaldybės įmonės „Kapinių priežiūra“ direktoriaus rezoliucija „įteisinti“, tačiau pareiškėja J. R., 2018 metų gruodžio 14 d. atvykusi į savo prižiūrimo kapo vietą, pamatė, kad šiame kape yra palaidotas svetimas asmuo. Dėl to pareiškėja pateikė skundą Kauno savivaldybės įmonei „Kapinių priežiūra“ ir Kauno vyriausiojo policijos komisariato Panemunės policijos komisariatui; buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas ir palaidotas asmuo buvo skubiai iškeltas į kitas kapines, o Kauno savivaldybės įmonės „Kapinių priežiūra“ specialistai paprašė, kad pareiškėja J. R. pakartotinai parašytų prašymą įteisinti palaidojimą ir paskirti prižiūrėtoją, nes 2013 m. liepos 22 d. prašyme buvo nurodyta netiksli pareiškėjų prosenelio mirties data, kuri neatitiko jo mirties liudijime nurodytos datos. Pareiškėja J. R. 2018 m. gruodžio 27 d. tokį prašymą parašė. Kauno miesto savivaldybės administracijos Kauno miesto viešosiose kapinėse esančių neprižiurimų kapaviečių pripažinimo neprižiurimomis ir kapaviečių (kapų) identifikavimo komisija (toliau – ir Kapaviečių identifikavimo komisija) 2019 m. birželio 20 d. priėmė sprendimą „Dėl kapo identifikavimo Kauno miesto savivaldybės (*duomenys neskelbtini*) kapinėse“, kuriuo nusprendė neidentifikuoti kapo, esančio Kauno miesto (*duomenys neskelbtini*) kapinėse tarp kapaviečių Nr. (*duomenys neskelbtini*) ir Nr. (*duomenys neskelbtini*), kaip kapo, kuriame palaidotas pareiškėjų prosenelis V. R., miręs (*duomenys neskelbtini*).
4. Pareiškėjų teigimu, Kapaviečių identifikavimo komisija rėmėsi tik tokiais duomenimis, kurie nesudarė jai pagrindo identifikuoti kapo ir neleido padaryti priešingos išvados. Kapaviečių identifikavimo komisija neturėjo juridinio pagrindo apklausti esančių gyvų liudytojų bei remtis jų parodymais, taip pat duomenis tyrė neišsamiai. Nurodytas Kapaviečių identifikavimo komisijos sprendimas patvirtina, kad pareiškėjos negali kitokia tvarka gauti tuos faktus patvirtinančių dokumentų, todėl yra Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 445 straipsnyje nustatytos sąlygos, reikalingos juridinę reikšmę turintiems faktams nustatyti. Nenustačius šio juridinio fakto, būtų pasikėsinta į pareiškėjų protėvio palaikų gerbimą bei neliečiamumą, būtų atimta iki šiol turėta jų teisė prižiūrėti artimo žmogaus kapą. Prašoma nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą, siekiant pareiškėją J. R. įregistruoti kaip atsakingą asmenį už kapo priežiūrą ir turėti teisę pareiškėjoms prižiūrėti artimojo kapą.
5. Suinteresuotas asmuo Kauno savivaldybės įmonė „Kapinių priežiūra“ nurodė, kad ginčo kapavietėje ilgus metus buvo senas kapas, pažymėtas tik suskilusiu antkapiu, neturintis jokio paminklo ar kitų kape palaidotą asmenį leidžiančių identifikuoti užrašų. Šiame kape 2018 m. gruodžio 6 d. buvo palaidotas naujai miręs asmuo. Kauno savivaldybės įmonė „Kapinių priežiūra“ 2018 m. gruodžio 27 d. gavo pareiškėjos J. R. prašymą (pretenziją) dėl palaidojimo įteisinimo ir prižiūrėtojo patvirtinimo, kuriame buvo nurodyta, kad būtent šioje vietoje iš tiesų yra palaidotas jos prosenelis, kurio kapo priežiūra 2013 m. liepos 22 d. buvo įteisininta pareiškėjos J. R. vardu. Atsižvelgus į faktiškai susiklosčiusią situaciją, skubos tvarka buvo inicijuotas naujai palaidoto asmens perlaidojimas. Pakartotinai peržiūrėjus šios pareiškėjos pirminį prašymą dėl kapavietės įteisinimo jos vardu, buvo nustatyti prašymo trūkumai: pareiškėjai pateikus dokumentus iš bažnyčios laidojimo knygos nustatyta, kad pareiškėjų prosenelis palaidotas (*duomenys neskelbtini*) kapinėse. (*duomenys neskelbtini*) kapinės ir (*duomenys neskelbtini*) kapinės iki šiol yra atskiros Kauno miesto viešosios kapinės, turinčios skirtingą statusą ir esančios skirtingose geografinėse vietose. Pareiškėjai nepateikus kitų įrodymų, buvo priimtas sprendimas neidentifikuoti ginčo kapo. Pateikti liudytojų parodymai nesutampa su oficialiais rašytiniais įrodymais, todėl negali būti laikomi tinkama ir pakankama fakto įrodinėjimo priemone.
6. Suinteresuotas asmuo Kauno miesto savivaldybės administracija paaiškino, kad (*duomenys neskelbtini*) parapijos bažnytinės knygos įrašo Nr. 41 kopija aiškiai patvirtina, jog pareiškėjų prosenelis yra palaidotas (*duomenys neskelbtini*) kapinėse. Atsižvelgiant į tai, nėra vienos iš aplinkybių, privalomų tam, kad teismas galėtų nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą. Byloje nėra dokumentų, paneigiančių (*duomenys*

neskelbtini) bažnyčios laidojimo knygos įrašą Nr. 41. Pareiškėjos neteislingai aiškino ant pareiškėjos J. R. 2013 m. liepos 22 d. Kauno savivaldybės įmonei „Kapinių priežiūra“ teikto prašymo uždėtas rezoliucijas – tai nėra teigiamas sprendimas. Priešingai, visi kapinių priežiūrėtojai, nepriklausomai nuo jų teisinės formos, neturi įgaliojimų spręsti kapų identifikavimo klausimų. Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1207 „Dėl Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų patvirtinimo“ patvirtintų Kapinių tvarkymo taisyklių (toliau – Kapinių tvarkymo taisyklių) 32 punktą kapaviečių (kapų) identifikavimo klausimai priskirti savivaldybės vykdomosios institucijos sudarytai komisijai.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

7. Kauno apylinkės teismas 2020 m. birželio 25 d. sprendimu pareiškimą tenkino: nustatė juridinę reikšmę turintį faktą, kad V. R., miręs (*duomenys neskelbtini*), yra palaidotas Kauno miesto savivaldybės (*duomenys neskelbtini*) kapinėse, kapavietėje, esančioje tarp kapaviečių Nr. (*duomenys neskelbtini*) ir Nr. (*duomenys neskelbtini*); juridinę reikšmę turintis faktas nustatytas kapavietės, (*duomenys neskelbtini*) kapinėse esančios tarp kapavietės Nr. (*duomenys neskelbtini*) ir kapavietės Nr. (*duomenys neskelbtini*), identifikavimo ir pareiškėjos J. R. registravimo kaip šios kapavietės priežiūrėtojos tikslu.
8. Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad suinteresuotas asmuo Kauno savivaldybės įmonė „Kapinių priežiūra“ neginčijo to, jog pareiškėjų nurodytoje vietoje apskritai yra nenustatyto asmens kapavietė, taip pat nėra jokių įrašų apie ginčo kapavietę Kauno savivaldybės įmonės „Kapinių priežiūra“ registracijos žurnaluose. Vienintelis įrodymas, kuris galimai paneigtų pareiškėjų prašomą nustatyti juridinį faktą (*duomenys neskelbtini*) kapinių laidojimo knyga), nėra išlikęs. Pirmosios instancijos teismas, atsižvelgdamas į tai, kad tiek pareiškėjos, tiek jų giminaičiai nuolat lanko ginčo kapavietę manydami, jog joje yra palaidotas jų tėvas, senelis, prosenelis, įvertinęs (*duomenys neskelbtini*) bažnytinės knygos įrašus, nusprendė, jog labiau tikėtina, kad pareiškėjų prosenelis yra palaidotas Kauno miesto (*duomenys neskelbtini*) kapinėse, kapavietėje, esančioje tarp kapaviečių Nr. (*duomenys neskelbtini*) ir Nr. (*duomenys neskelbtini*), negu kad nėra palaidotas.
9. Kauno apygardos teismas, išnagrinėjęs civilinę bylą pagal suinteresuoto asmens Kauno savivaldybės įmonės „Kapinių priežiūra“ apeliacinį skundą, 2020 m. spalio 1 d. nutartimi panaikino Kauno apylinkės teismo 2020 m. birželio 25 d. sprendimą ir nutraukė civilinę bylą.
10. Apeliacinės instancijos teismas nusprendė, kad pirmosios instancijos teismas, pažeisdamas [CPK 444](#) straipsnio 2 dalies 9 punkto ir 445 straipsnio nuostatas, nepagrįstai nustatė juridinę reikšmę turintį faktą, nes neįvertino, jog įstatymu yra įtvirtinta neteisinė tvarka nustatyti pareiškėjų prašomą faktą.
11. Byloje Kauno miesto savivaldybės administracijos Kauno miesto viešosiose kapinėse esančių neprižiurimų kapaviečių pripažinimo neprižiurimomis ir kapaviečių (kapų) identifikavimo komisija nusprendė neidentifikuoti kapo, esančio Kauno miesto (*duomenys neskelbtini*) kapinėse tarp kapaviečių Nr. (*duomenys neskelbtini*) ir Nr. (*duomenys neskelbtini*), kaip kapo, kuriame palaidotas pareiškėjų prosenelis, todėl pareiškėjoms nebuvo teisinio pagrindo šį faktą prašyti nustatyti dar kartą teisme ypatingosios teisenos tvarka, reikšiant reikalavimą nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą. Apeliacinės instancijos teismo teigimu, teismo sprendimu nustatčius pareiškėjų prašomą juridinę reikšmę turintį faktą būtų paneigta savivaldybės kompetencija bei būtų priimti du skirtingi sprendimai (tiek teismo, tiek savivaldybės) dėl to paties ginčo dalyko.
12. Kadangi kapaviečių identifikavimo tvarka yra reglamentuota ir priskirta savivaldybės kompetencijai, tai dėl tokio paties fakto nustatymo negalima reikalauti nustatyti juridinę reikšmę turinčio fakto, nes tai neatitiktų [CPK 444 straipsnio](#) 2 dalies 9 punkto ir 445 straipsnio reikalavimų.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimų į jį teisiniai argumentai

13. Kasaciniu skundu pareiškėjos I. J. ir J. R. prašo panaikinti Kauno apygardos teismo 2020 m. spalio 1 d. nutartį ir palikti galioti Kauno apylinkės teismo 2020 m. birželio 25 d. sprendimą, priteisti bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos ir kasaciniame teisme, atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
  - 13.1. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino ir taikė [CPK 444 straipsnio](#) 2 dalies 9 punkto ir 445 straipsnio normas, nepagrįstai supainiojo administracinę funkciją, kuria remiantis Kapaviečių identifikavimo komisija turi teisę identifikuoti kapavietę, nepažeisdamą įgaliojimo viršijimo principo, ir teismo funkciją, kuris [CPK](#) nustatyta tvarka turi teisę nagrinėti bylas ypatingosios teisenos tvarka dėl juridinę reikšmę turinčių faktų nustatymo pagal asmenų pareiškimus esant [CPK](#) nustatytoms bylos nagrinėjimo prielaidoms. Kapaviečių identifikavimo komisijos sprendimas patvirtino, kad pareiškėjos negalėjo kitokia tvarka gauti tuos faktus patvirtinančių dokumentų. Taigi Kapaviečių identifikavimo komisijos sprendimas lėmė [CPK 445](#) straipsnyje nustatytos sąlygos, reikalingos juridinę reikšmę turinčiam faktui nustatyti, atsiradimą, t. y. sprendimas tik patvirtina, kad pareiškėjos pagrįstai kreipėsi į teismą, prašydamos nustatyti būtent tokį juridinę reikšmę turintį faktą, kuris negali būti nustatytas kitokia tvarka, nes tokiam faktui patvirtinti administracine tvarka nėra išlikę dokumentai, kaip Kapaviečių identifikavimo komisijos sprendimui pagrįsti būtini tiesioginiai rašytiniai įrodymai.
  - 13.2. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai taikė Kauno miesto kapinių tvarkymo ir žmonių palaikų laidojimo taisyklių 95 punkte ir Kapinių tvarkymo taisyklių 31 punkte nustatytas teisės normas, apibrėžiančias subjektų, galinčių kreiptis dėl kapo identifikavimo administracine tvarka, skaičių. Pagal Kapinių tvarkymo taisyklėse ir Kauno kapinių tvarkymo ir laidojimo taisyklėse reglamentuotą tvarką dėl kapaviečių (kapų) identifikavimo gali kreiptis asmenys, norintys identifikuoti kapinėse artimųjų giminaičių, sutuoktinio (-ės) kapą ir tapatybę jame palaidotų asmenų. Šios teisės normos lingvistinė konstrukcija leidžia daryti vienareikšmę išvadą, kad joje nustatytų subjektų giminystės ryšys yra apibrėžtas artimųjų giminaičių ratu (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – [CK](#)) 3.135 straipsnis). Nagrinėjamu atveju V. R. buvo pareiškėjų prosenelis. Jis pareiškėjoms nėra artinasis giminaitis ir tai reiškia, kad pagal Kapinių tvarkymo taisyklėse ir Kauno kapinių tvarkymo ir laidojimo taisyklėse nustatytą subjektų ratą pareiškėjos negali nustatyti prašomo juridinio fakto administracine tvarka kreipdamosi į Kapaviečių identifikavimo komisiją, o nurodytos komisijos sprendimas priimtas viršijant įgaliojimus, todėl pareiškėjoms išlieka galimybė aktualų juridinę reikšmę turintį faktą nustatyti tik civilinio proceso tvarka kreipiantis į teismą. Be to, kapavietės (kapo) identifikavimo tvarka nustatyta ne įstatymu, bet įstatymo įgyvendinimą nustatančiais teisės aktais, todėl apeliacinės instancijos teismo motyvas siekiant pagrįsti kapavietės (kapo) identifikavimo tvarkos priėmimą įstatymu yra nepagrįstas, kaip ir išvada, jog yra įtvirtinta neteisinė tvarka nustatyti pareiškėjų prašomą juridinę reikšmę turintį faktą.
  - 13.3. Apeliacinės instancijos teismas pažeidė pareiškėjų teisę kreiptis į teismą. Pareiškėjos byloje kreipėsi į teismą, prašydamos nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą, ginčamos savo teisę į artimo žmogaus (prosenelio) palaikų bei kapavietės priežiūrą bei pagarbą. Nepagrįstai ribojant asmenų teisę kreiptis į teismą teisminės gynybos, ribojama jų teisė į teisingą procesą, taip pat teisė į teisingumą (kuri pripažintina kur kas plačiau negu tiksliai procesinė teisė į teismą). Apeliacinės instancijos teismas skundžiamą nutartį grindė faktiškai teisės į teisminę gynybą (teisės kreiptis į teismą) paneigimu. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas konstitucinis teisminės gynybos principas yra universalus, tačiau teismas nutartimi iš esmės pažeidė pareiškėjų teisę kreiptis į teismą, suteikdamas nepagrįstą

prioritetą administracinei procedūrai prieš teisingumo įgyvendinimą teismine tvarka. Abi šios procedūros turi savarankišką reikšmę ir administracinės procedūros pripažinimas išimtinė paneigia asmenų teisę kreiptis į teismą. Kapaviečių identifikavimo komisijos sprendimas, kuriuo pagal išlikusius dokumentus nėra galimybės identifikuoti kapavietę (kapą), sudaro teises prielaidas bylą dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo nagrinėti teisme remiantis [CPK 445 straipsnio](#) nuostata, kai pareiškėjas negali kitokia tvarka gauti tuos faktus patvirtinančių reikiamų dokumentų arba kai negalima atkurti prarastų dokumentų.

- 13.4. [CPK 443 straipsnio](#) 6 dalyje nustatyta, kad dalyvaujančių byloje asmenų bylinėjimosi išlaidos neatlyginamos, tačiau taip pat nustatyta, kad tais atvejais, kai dalyvaujančių byloje asmenų suinteresuotumas bylos baigtimi yra skirtingas arba jų interesai yra priešingi, teismas gali proporcingai padalyti turėtas bylinėjimosi išlaidas arba jų atlyginimą priteisti iš dalyvavusio byloje asmens, kurio pareiškimas atmestas. Suinteresuotas asmuo Kauno savivaldybės įmonė „Kapinių priežiūra“ procesiniu elgesiu bei pozicija pabrėžė savo interesų priešingumą: nors byla vyko ne ginčo teisenos tvarka, šis suinteresuotas asmuo, turėdamas darbuotojus – teisininkus, teisiniu atstovavimui samdė advokatų kontorą, aktyviai rinko įrodymus ir reiskė procesinius reikalavimus bei apeliacinį skundą. Taigi šis suinteresuotas asmuo turi priešingus interesus nei pareiškėjos, todėl, atsizvelgiant į procesinį bylos dalyvių elgesį bei pabrėžtiną interesų priešingumą, kasacinio skundo tenkinimo atveju pareiškėjų patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimas priteistinas iš šio suinteresuoto asmens.
14. Atsiliepimu į kasacinį skundą suinteresuotas asmuo Kauno miesto savivaldybė prašo kasacinį skundą atmesti ir palikti nepakeistą Kauno apygardos teismo 2020 m. spalio 1 d. nutartį. Atsiliepimas į kasacinį skundą grindžiamas šiais esminiais argumentais:
- 14.1. Juridinę reikšmę turinčius faktus teismas gali nustatyti, kai yra šios aplinkybės: 1) prašomas nustatyti faktas turi turėti juridinę reikšmę; 2) pareiškėjas neturi dokumentų, patvirtinančių tą juridinę reikšmę turintį faktą; 3) pareiškėjas negali kitokia, t. y. ne teismo, tvarka gauti dokumentų, patvirtinančių atitinkamą juridinę reikšmę turintį faktą, arba pareiškėjas negali ne teismo tvarka atkurti prarastų dokumentų, patvirtinančių juridinę reikšmę turintį faktą. Kai nėra bent vienos iš nurodytų aplinkybių, pareiškimas dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo nenagrinėtinas teisme ([CPK 444, 445 straipsniai](#)). Pagal Kapinių tvarkymo taisyklių 32 punktą sprendimą dėl kapavietės (kapo) identifikavimo priima savivaldybės vykdomosios institucijos sudaryta komisija, t. y. kapaviečių identifikavimo tvarka yra priskirta savivaldybės kompetencijai. Nagrinėjamu atveju savivaldybės administracijos direktoriaus sudarytos komisijos sprendimas identifikuoti kapavietę (kapą) yra laikomas dokumentu, patvirtinančiu atitinkamą juridinę reikšmę turintį faktą. Dėl to pareiškėjos neteko teisės reikalauti nustatyti civilinio proceso tvarka juridinę reikšmę turintį faktą, nes tai neatitinka [CPK 444 straipsnio](#) 2 dalies 9 punkte ir 445 straipsnyje nustatytų sąlygų.
- 14.2. Kauno kapinių tvarkymo ir laidojimo taisyklių 31 punkte ir Kapinių priežiūros taisyklių 95 punkte artimojo giminaičio sąvokos apibrėžimas ne tik nepateikiamas, bet ir nėra nurodoma, jog reikia vadovautis [CK 3.135](#) straipsnyje pateikiama artimojo giminaičio sąvoka. Atsizvelgiant į tai, kad pareiškėjas su proseneliu sieja kraujo ryšys, dėl giminytės ryšio ginčo nėra, giminytės ryšį taip pat patvirtina į bylą pateikti dokumentai bei liudytojų parodymai, plačiai aiškinant [CK 3.135](#) straipsnį, laikytina, kad V. R. yra pareiškėjų artimas šeimos narys.
- 14.3. Teisė kreiptis į teismą yra neatsiejama nuo asmens pareigos padaryti tai pagal įstatymų nustatytas taisykles, t. y. asmuo pirmiausia turi įstatyme nustatytą pareigą kreiptis į konkrečią ikiteisminę instituciją ir, tik gavęs pastarosios sprendimą dėl pareiškimo išnagrinėjimo iš esmės, asmuo, būdamas nepatenkintas šiuo sprendimu, įgyja teisę dėl pažeistų teisių gynbos kreiptis į teismą. Kapinių priežiūros taisyklėse bei Kauno kapinių tvarkymo taisyklėse nustatyta kapo identifikavimo administracinė tvarka. Šia tvarka pasinaudojus, vėliau tai nepanaikina galimybės pareiškėjoms kreiptis į teismą dėl pažeistų teisių gynbos.
- 14.4. Nagrinėjama byla buvo nagrinėjama ypatingąja teise ir joje nebuvo kilęs ginčas, todėl nagrinėjamu atveju nebuvo pagrindo taikyti [CPK 443 straipsnio](#) 6 dalyje įtvirtintą bylinėjimosi išlaidų atlyginimo išimtį. Suinteresuotas asmuo Kauno miesto savivaldybės įmonė „Kapinių priežiūra“ neturėjo ir negalėjo turėti priešingo nei pareiškėjos suinteresuotumo bylos baigtimi, nes savo veikloje privalo vadovautis galiojančiais Lietuvos Respublikos teisės aktais bei vykdyti jų reikalavimus.
15. Atsiliepimu į kasacinį skundą Kauno savivaldybės įmonė „Kapinių priežiūra“ prašo kasacinį skundą atmesti ir palikti nepakeistą Kauno apygardos teismo 2020 m. spalio 1 d. nutartį, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepimas į kasacinį skundą grindžiamas šiais esminiais argumentais:
- 15.1. Ginčo atveju nėra galimas juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymas, nes teisės aktuose tokiam reikalavimui pareikšti įtvirtinta privaloma neteisminė fakto nustatymo procedūra, kurios vykdymo kompetencija priskiriama būtent Kapaviečių identifikavimo komisijai. Pareiškėjų prašymas, teiktas teismui, neatitinka [CPK 444](#) straipsnyje nustatytų sąlygų, nes teisės aktų nustatyta tvarka yra aiškiai apibrėžta neteisminė ginčo nagrinėjimo procedūra. Kapaviečių identifikavimo tvarka yra reglamentuota ir priskirta savivaldybės kompetencijai. Kai asmuo siekia atitinkamos teisės įgyjimo, o institucija, įstatymo įgaliota spręsti dėl tos teisės suteikimo asmeniui, priima jam nepalankų sprendimą būtent dėl tam tikrų teisiškai reikšmingų faktų neįrodymo, įstatymas ir nustato tokio sprendimo apskundimo tvarką bei sąlygas. Teisiškai reikšmingi faktai teisme gali būti nustatomi ne kaip juridinę reikšmę turintys faktai atskiroje byloje [CPK 444–448](#) straipsnyje nustatyta tvarka, o kaip faktinės aplinkybės, sudarančios ieškinio arba kito procesinio dokumento pagrindą byloje, kurioje asmuo ginčija (skundžia) jo netenkinantį įstatymo įgaliotos institucijos sprendimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. vasario 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-39/2008](#)).
- 15.2. Klausimas dėl artimųjų giminaičių sąvokos taikymo ginčo atveju nėra šios kasacijos dalykas.
- 15.3. Tvarkos kreiptis į teismą buvimas ir formalių reikalavimų nustatymas dar savaime nereiškia, kad yra suvaržyta atitinkamo asmens teisė kreiptis į teismą. Svarbu, kad tokiais ribojimais ar jų taikymu nebūtų paneigiama ar nepagrįstai ribojama pati kreipimosi į teismą teisė esmė. Asmens teisė kreiptis į teismą turi būti įgyvendinama laikantis [CPK](#) ir kituose teisės aktuose nustatytos tvarkos.
- 15.4. Apeliacinės instancijos teismas, priimdamas nutartį nutraukti bylą, bylos iš esmės visai nenagrinėjo, todėl sprendžiant, kad juridinio fakto nustatymas byloje yra galimas, byla turėtų būti grąžinta apeliacinės instancijos teismui nagrinėti iš naujo iš esmės.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl teisės į teisminę gynybą įgyvendinimo tvarkos

16. Teisė kreiptis į teismą teisminės gynbos yra fundamentali asmens teisė, kurios svarba yra pripažįstama visuotinai tiek nacionalinių teisės aktų (Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalis, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 4 straipsnio 1 dalis, [CPK 5 straipsnio](#) 1 dalis), tiek tarptautinių teisės

aktų (Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 2 straipsnio 3 dalis, Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – Konvencija) 6 straipsnio 1 dalis, 13 straipsnis).

17. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje ne kartą konstatuotas iš konstitucinio teisinės valstybės principo bei kitų Konstitucijos nuostatų kylantis imperatyvas, kad asmuo, manantis, jog jo teisės ar laisvės yra pažeidžiamos, turi absoliučią teisę į nepriklausomą ir nešališką teismą, kuris išspręstų ginčą (žr., pvz., Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 29 d. nutarimą). Vis dėlto Konstitucijos 28 straipsnyje yra įtvirtinta ir tai, kad žmogus, įgyvendindamas savo teises ir naudodamasis savo laisvėmis, privalo laikytis Konstitucijos ir įstatymų, nevaržyti kitų žmonių teisių ir laisvių (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. gruodžio 13 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-497-969/2018](#), 20–21 punktai).
18. Konvencija ir Konstitucija įtvirtina vieną iš svarbiausių civilinio proceso principų – teisminės gynybos prieinamumo principą. Asmuo, kurio teisės ar laisvės pažeidžiamos, turi teisę jas ginti teisme. Tačiau asmens teisė kreiptis į teismą teisminės gynybos nėra absoliuti ir ji negali būti suprantama kaip galimybė kreiptis į teismą bet kokių būdu ir (ar) bet kokia forma. Asmens teisė kreiptis į teismą siejama su pareiga ją įgyvendinti įstatymo nustatyta tvarka ([CPK 5 straipsnio](#) 1 dalis). Šios tvarkos nesilaikymas gali lemti besikreipiančiam asmeniui nepalankius padarinius (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. gruodžio 30 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-369-248/2020](#), 14 punktas).
19. Nagrinėjamoje byloje pareiškėjos kreipėsi į teismą prašydamos nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą, kad jų prosenelis V. R., miręs (*duomenys neskelbtini*), yra palaidotas Kauno miesto savivaldybės (*duomenys neskelbtini*) kapinėse kapavietėje, esančioje tarp kapaviečių Nr. (*duomenys neskelbtini*) ir Nr. (*duomenys neskelbtini*).
20. Juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo tvarką detalizuoja [CPK](#) nuostatos. [CPK](#) 445 straipsnyje įtvirtinta, kad teismas nustato juridinę reikšmę turinčius faktus tik tada, kai pareiškėjas negali kitokia tvarka gauti tuos faktus patvirtinančių reikiamų dokumentų arba kai negalima atkurti prarastų dokumentų. Juridinę reikšmę turintį faktą teismas gali nustatyti, kai yra šios aplinkybės: 1) prašomas nustatyti faktas turi turėti juridinę reikšmę; 2) pareiškėjas neturi dokumentų, patvirtinančių tą juridinę reikšmę turintį faktą; 3) pareiškėjas negali kitokia, t. y. ne teismo, tvarka gauti dokumentų, patvirtinančių atitinkamą juridinę reikšmę turintį faktą, arba pareiškėjas negali ne teismo tvarka atkurti prarastų dokumentų, patvirtinančių juridinę reikšmę turintį faktą ([CPK 444 straipsnio](#) 1 dalis, 445 straipsnis).
21. Kai nėra bent vienos iš pirmiau nurodytų aplinkybių, klausimas dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo nenagrinėtinas teisme ([CPK](#) 444, 445 straipsniai) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-408-421/2015](#) ir joje nurodyta kasacinio teismo praktika; 2020 m. lapkričio 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-284-219/2020](#), 19 punktas).
22. Minėta, kad nors Konstitucijos 30 straipsnis ir [CPK 5 straipsnis](#) kiekvienam suinteresuotam asmeniui suteikia teisę kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas ir ši teisė negali būti paneigiama (Konstitucinio Teismo 2002 m. liepos 2 d., 2003 m. kovo 4 d., 2004 m. rugpjūčio 17 d. nutarimai), tačiau gali būti nustatoma speciali jos įgyvendinimo tvarka.
23. Nagrinėjamoje byloje keliamas klausimas dėl kapavietės identifikavimo savivaldybės vykdomosios institucijos sudarytai Kapinių identifikavimo komisijai priėmus sprendimą neidentifikuoti kapo.
24. Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo 24 straipsnio 6 dalyje nurodyta, kad kapinių ir jų priežiūros bei kitų su kapinių tvarkymu susijusių darbų reikalavimus bei paslaugų atlikimo tvarką, vadovaudamasi šiuo ir kitais įstatymais, nustato Vyriausybė, o pagal nurodyto įstatymo 31 straipsnį savivaldybių vykdomosios institucijos, vadovaudamosi šiuo įstatymu ir kitais teisės aktais, Vyriausybės nustatyta tvarka organizuoja kapinių priežiūrą, koordinuoja ir kontroliuoja kapinių priežiūrėtojų darbą.
25. Vienas iš Žmonių palaikų laidojimo įstatymą įgyvendinančių teisės aktų yra Kapinių tvarkymo taisyklės, pavirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1207, kuriose, be kita ko, nustatyta ir kapinių priežiūros bei kitų su kapinių tvarkymu susijusių darbų ir paslaugų atlikimo tvarka. Šios taisyklės yra privalomos tvarkant visas kapines (Kapinių tvarkymo taisyklių 1 punktas).
26. Pagal nurodytas Kapinių tvarkymo taisykles asmenys, norintys identifikuoti kapinėse artimųjų giminaičių, sutuoktinio (-ės) kapą ir tapatybę jame palaidotų asmenų, kurių palaidojimo vietą žyminčių kapo paminklų, užrašų ant paminklų ar duomenų apie kapavietę (kapą) žurnale neišliko, turi: pateikti rašytinį prašymą savivaldybei, kurios teritorijoje yra kapinės; prašyme nurodyti giminystės ryšius ir jiems žinomas aplinkybes, dėl kurių neišliko duomenų apie kapavietę (kapą); pateikti visus turimus duomenis apie kapavietę (kapą) ir joje (jame) palaidotus asmenis. Prie prašymo pridedami turimi dokumentai (išrašai iš bažnytinių registravimo knygų, mirties faktą liudijantys dokumentai, nuotraukos ir kita), patvirtinantys pateiktus duomenis (Kapinių tvarkymo taisyklių 31–31.3 punktai); sprendimą dėl kapavietės (kapo) identifikavimo savivaldybės tarybos nustatyta tvarka per 20 darbo dienų nuo prašymo pateikimo priima savivaldybės vykdomosios institucijos sudaryta komisija pagal pateiktą medžiagą ir apžiūrėjusi kapavietę (kapą). Šiuo atveju palaidoto asmens tapatybei nustatyti ekshumacija ir biologiniai-medicininiai tyrimai neatliekami (Kapinių tvarkymo taisyklių 32 punktas); apie savivaldybės vykdomosios institucijos sudarytos komisijos priimtą sprendimą savivaldybės vykdomoji institucija per 5 darbo dienas raštu informuoja prašymą pateikusį asmenį ir kapinių priežiūrėtoją, kuris identifikuotos kapavietės (kapo) duomenis įrašo žurnale, jeigu priimant sprendimą buvo identifikuota kapavietė (kapas) (Kapinių tvarkymo taisyklių 33 punktas).
27. Analogiškos kapaviečių (kapų) identifikavimo nuostatos įtvirtintos ir Kauno miesto kapinių tvarkymo ir žmonių palaikų laidojimo taisyklėse, patvirtintose Kauno miesto savivaldybės tarybos 2010 m. liepos 23 d. sprendimu Nr. T-474.
28. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnyje išvardytos savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos, iš kurių viena yra ritualinių paslaugų teikimo užtikrinimas ir kapinių priežiūros organizavimas (nurodyto įstatymo 6 straipsnio 41 punktas).
29. Savivaldybių institucijų veikla, organizuojant kapinių tvarkymą, laikytina viešojo administravimo veikla ir ginčai, kylantys iš tokios veiklos, turėtų būti nagrinėjami administraciniame teisme (Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) 2 straipsnio 1 dalis, 3 straipsnio 1 dalis, 17 straipsnio 1 dalies 2 punktas) (Specialiosios teisėjų kolegijos 2008 m. vasario 27 d. nutartis byloje [Nr. T-XX-4-08](#); Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. rugsėjo 4 d. nutartis administracinėje byloje [Nr. AS-662-755-13](#)).
30. Nagrinėjamos bylos atveju Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. gegužės 23 d. įsakymu Nr. A-1784 buvo patvirtinti Kauno miesto viešosios kapinės esančių neprižiūrimų kapaviečių pripažinimo neprižiūrimomis ir kapaviečių (kapų) identifikavimo komisijos nuostatai, kuriuose apibrėžtos komisijos funkcijos: nagrinėti fizinį ir juridinių asmenų pateiktus prašymus dėl neprižiūrimų kapaviečių pripažinimo neprižiūrimomis ir kapaviečių (kapų) identifikavimo; teisės aktų nustatyta tvarka priimti sprendimus dėl neprižiūrimų kapaviečių pripažinimo neprižiūrimomis ir kapaviečių (kapų) identifikavimo (nurodyto įsakymo 16.1–16.2 punktai).
31. Apibendrinant pirmiau nurodytą teisinį reguliavimą, taip pat atsižvelgiant į Žmonių palaikų laidojimo įstatymo 31 straipsnio nuostatą, kad savivaldybių vykdomosios institucijos, vadovaudamosi šiuo įstatymu ir kitais teisės aktais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka organizuoja kapinių priežiūrą, koordinuoja ir kontroliuoja kapinių priežiūrėtojų darbą, bei Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. vasario 10 d. nutartį administracinėje byloje [Nr. A-1313-624/2021](#)), darytina išvada, kad Kapaviečių identifikavimo komisija, sudaryta savivaldybės administracijos įsakymu, pripažintina viešojo administravimo subjekto vadovo ar jo įgalioto asmens sudaryta komisija pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatas (įstatymo 4 straipsnis).
32. Pagal Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 1 dalį viešojo administravimo subjektai, turintys šio įstatymo nustatyta tvarka jiems

suteiktus įgaliojimus, turi teisę priimti administracinius sprendimus. Vietos savivaldos įstatymo 18 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad savivaldybių institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų priimti administraciniai teisės aktai gali būti skundžiami teismui. Asmuo turi teisę apskųsti viešojo administravimo subjekto priimtą administracinį sprendimą arba veiksmą (neveikimą), taip pat viešojo administravimo subjekto vilkinimą atlikti jo kompetencijai priskirtus veiksmus šio įstatymo nustatyta tvarka tam pačiam viešojo administravimo subjektui arba aukštesniam pagal pavaldumą viešojo administravimo subjektui, arba kitų įstatymų, reglamentuojančių ginčų, kylančių iš administracinių teisinių santykių, nagrinėjimą, nustatyta tvarka išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijai, arba administraciniam teismui (Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnis).

33. ABTĮ 29 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad, jeigu specialusis įstatymas nenustato kitaip, skundas (prašymas, pareiškimas) administraciniam teismui paduodamas per vieną mėnesį nuo skundžiamo teisės akto paskelbimo arba individualaus teisės akto ar pranešimo apie veiksmą (atsisakymą atlikti veiksmus) įteikimo suinteresuotai šaliai dienos. Nagrinėjamos bylos kontekste akcentuotina ir tai, kad ABTĮ 28 straipsnio 1 dalyje yra nustatyta, jog administracinių ginčų komisijos ar kitos išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijos sprendimą, priimtą ne teismo tvarka išnagrinėjus administracinį ginčą, galima skųsti administraciniam teismui per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos, jeigu įstatymai nenustato kitaip. Taigi asmenys, nesutinkantys su viešojo administravimo subjekto priimtu sprendimu, jį gali skųsti teismui ABTĮ nustatyta tvarka.
34. Kauno miesto savivaldybės administracijos Kauno miesto viešosiose kapinėse esančių neprižiurimų kapaviečių pripažinimo neprižiurimomis ir kapaviečių (kapų) identifikavimo komisija, išnagrinėjusi pareiškėjos J. R. 2018 m. gruodžio 27 d. pateiktą prašymą, 2019 m. birželio 20 d. priėmė sprendimą neidentifikuoti kapo, esančio Kauno miesto (*duomenys neskkelbtini*) kapinėse tarp kapaviečių Nr. (*duomenys neskkelbtini*) ir Nr. (*duomenys neskkelbtini*), kaip kapo, kuriame palaidotas pareiškėjų prosenelis, sprendime buvo nurodyta tokio sprendimo apskundimo galimybė. Kauno miesto savivaldybės administracijos Kauno miesto viešosiose kapinėse esančių neprižiurimų kapaviečių pripažinimo neprižiurimomis ir kapaviečių (kapų) identifikavimo komisija, išnagrinėjusi pareiškėjų atstovo advokato prašymą panaikinti Kapaviečių identifikavimo komisijos 2019 m. birželio 20 d. sprendimą, 2019 m. rugpjūčio 8 d. sprendimu paliko nepakeistą skundžiamą nurodytos komisijos sprendimą ir sprendime taip pat nurodė sprendimo apskundimo tvarką.
35. Aptariamu atveju pareiškėjos inicijuoja ginčą iš savivaldybės institucijos veiklos organizuojant kapinių priežiūrą, t. y. kapavietės identifikavimą, nes, pareiškėjų nuomone, Kapaviečių identifikavimo komisija netinkamai vykdė savo pareigas, neišsamiai tyrė duomenis, todėl priėmė nepagrįstą sprendimą. Tuo tarpu nagrinėjamoje byloje pareiškėjos, iš esmės nesutikdamos su Kapaviečių identifikavimo komisijos sprendimu, kuriuo nuspręsta neidentifikuoti kapo, esančio Kauno miesto (*duomenys neskkelbtini*) kapinėse tarp kapaviečių Nr. (*duomenys neskkelbtini*) ir Nr. (*duomenys neskkelbtini*), kaip kapo, kuriame palaidotas pareiškėjų prosenelis, reiškia reikalavimą nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą, kad pareiškėjų prosenelis yra palaidotas nurodytose kapinėse.
36. Pareiškėjų reikalavimai grindžiami juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo poreikiu, yra pareikšti bendrosios kompetencijos teismui, nors pirmiau nutartyje (31–32 punktuose) nurodyta, kad viešojo administravimo subjekto priimtas administracinis sprendimas skundžiamas ir jo teisėtumas bei pagrįstumas tikrinamas pagal teisės normas, reglamentuojančias ginčų, kylančių iš administracinių teisinių santykių, nagrinėjimą.
37. Nagrinėjamu atveju pirmosios instancijos teismas, vadovaudamasis [CPK](#) 444, 445 straipsniais bei įrodymų vertinimo taisyklėmis, nurodęs, kad Kauno miesto savivaldybės administracijos Kauno miesto viešosiose kapinėse esančių neprižiurimų kapaviečių pripažinimo neprižiurimomis ir kapaviečių (kapų) identifikavimo komisijai pareiškėjų pateiktų dokumentų nepakako kapo identifikacijai atlikti, o kitų dokumentų, patvirtinančių pareiškėjų nurodytą faktą, gauti neįmanoma, nusprendė, kad labiau tikėtina, jog pareiškėjų prosenelis yra palaidotas Kauno miesto (*duomenys neskkelbtini*) kapinėse, todėl nustatė prašomą juridinę reikšmę turintį faktą.
38. Apeliacinės instancijos teismas nusprendė, kad ginčo atveju įstatyme yra įtvirtinta neteisminė tvarka nustatyti pareiškėjų prašomą faktą, todėl vadovaudamasis [CPK 293 straipsnio](#) 1 dalies 1 punktu, šią civilinę bylą nutraukė kaip nenagrinėtiną teisme civilinio proceso tvarka.
39. [CPK](#) 293 straipsnyje įtvirtinti bylos nutraukimo pagrindai, vienas iš kurių yra tas, kad byla nenagrinėtina teisme civilinio proceso tvarka, išskyrus atvejus, kai byla teisinga administraciniam teismui. Vadinasi, pagal [CPK](#) 36 straipsnio 1 dalį iškelta civilinė byla negali būti nutraukta arba pareiškimas negali būti paliekamas nenagrinėtas vien dėl tos priežasties, kad byla teisinga administraciniam teismui. Šiais atvejais byla perduodama pagal rūšinį teisingumą. Bylos rūšinį teisingumą bendrosios kompetencijos ar administraciniam teismui lemia teisinio santykio, iš kurio kilo ginčas, pobūdis.
40. Dispozityvumo principas, įtvirtintas [CPK](#) 13 straipsnyje, reiškia, kad asmuo, manantis, jog jo teisės pažeistos, sprendžia, ar ginti pažeistą teisę ir kokių pažeistų teisių gynimo būdą pasirinkti, t. y. tik suinteresuotas asmuo sprendžia, ar kreiptis į teismą dėl pažeistų civilinių teisių gynimo, ir tik jis turi teisę pasirinkti pažeistų teisių gynybos būdą bei nustatyti bylos nagrinėjimo dalyką. Ieškovas, įgyvendindamas dispozityvumo principą, taip pat turi teisę pakeisti ieškinio pagrindą arba ieškinio dalyką, padidinti ar sumažinti ieškinio reikalavimus [CPK](#) nustatyta tvarka ([CPK](#) 42 straipsnio 1 dalis). Taigi, teismas negali keisti ieškinyje nurodytų teisių gynimo būdų, nes privalo užtikrinti proceso šalių lygiateisiškumą ([CPK 17 straipsnis](#)), išskyrus atvejus, kai reikia apginti viešąjį interesą ([CPK](#) 49, 320, 353 straipsniai). Proceso šalis, kuriai pareikštas ieškinys, atsizvelgdama į ieškinyje suformuluotus reikalavimus ir juos pagrindžiančias aplinkybes, teikia atskirtimus, gali pripažinti ieškinį visiškai arba iš dalies, pareikšti priešieškinį. Dėl to ieškinyje suformuluotas reikalavimas lemia bylos proceso eigą (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. lapkričio 12 d. nutartį [Nr. 3K-3-472/2012](#); 2021 m. kovo 10 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-8-313/2021](#) 52 punktą).
41. Nagrinėjamoje byloje pareiškėjų suformuluotas ir pareikštas reikalavimas nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą, išnagrinėtas pirmosios instancijos teisme, pagrįstai buvo sprendžiamas bendrosios kompetencijos teisme, nes administracinis teismas neturi kompetencijos nustatyti juridinę reikšmę turinčius faktus ([CPK 22 straipsnio](#) 1 dalis). Tačiau nutarties 36 punkte minėta, kad pareiškėjoms buvo išaiškinta Kauno miesto savivaldybės administracijos Kauno miesto viešosiose kapinėse esančių neprižiurimų kapaviečių pripažinimo neprižiurimomis ir kapaviečių (kapų) identifikavimo komisijos sprendimų apskundimo tvarka ir pareiškėjos tokiu būdu galėjo ginti savo pažeistas teises. Tokiu atveju, kaip minėta šios nutarties 35 punkte, administracinių aktų teisėtumo ir jų panaikinimo klausimus jau sprendžia specializuoti administraciniai teismai, kurie yra įsteigti skundams (prašymams) dėl viešojo ir vidinio administravimo subjektų priimtų administracinių aktų bei veiksmų ar neveikimo (pareigų nevykdymo) nagrinėti.
42. Kadangi šioje byloje pareikštas reikalavimas buvo suformuluotas prašant nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą ir toks reikalavimas nagrinėtinas bendrosios kompetencijos teisme, tai, nutraukus civilinę bylą [CPK 293 straipsnio](#) 1 punkte nustatytu pagrindu, nėra teisinio pagrindo bylą perduoti pagal rūšinį teisingumą administraciniam teismui, nes reikalavimas, kuris būtų teisingas administraciniam teismui, t. y. Kapaviečių identifikavimo komisijos sprendimo kvestionavimas, šioje byloje nebuvo pareikštas, nors pareiškėjoms ir jų atstovui advokatui buvo išaiškinta būtent Kapaviečių identifikavimo komisijos sprendimų apskundimo teisė ir tvarka.

Dėl bylos procesinės baigties

43. Teisėjų kolegija, atsizvelgdama į pirmiau nutartyje išdėstytus argumentus, susijusius su viešojo administravimo subjektų funkcijomis ir tokių subjektų priimtų sprendimų apskundimo tvarka, konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas pagrįstai nusprendė dėl pagrindų nutraukti šią civilinę bylą buvimo pagal [CPK 293 straipsnio](#) 1 dalies 1 punktą, nepažeidžiant proceso teisės normų, reglamentuojančių asmens teisę į teismą

įgyvendinimą (CPK 5 straipsnio 1 dalį). Kasacinio skundo argumentai nesudaro pagrindo panaikinti arba pakeisti apeliacinės instancijos teismo nutartį (CPK 346 straipsnio 2 dalies 1, 2 punktai, 359 straipsnio 3 dalis).

Dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo

44. Pagal CPK 93 straipsnio 1 dalies, 98 straipsnio nuostatas išlaidos advokato pagalbai apmokėti atlyginamos šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas. Kasacinį skundą atmetus, pareiškėjų turėtas bylinėjimosi išlaidų kasaciniame teisme atlyginimas joms nepriteistas (CPK 93 straipsnio 1 dalis). Atsiliepimu į kasacinį skundą Kauno savivaldybės įmonė „Kapinių priežiūra“ prašo priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
45. Kasacinį skundą atmetus, sprendimas nurodyto suinteresuoto asmens patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo klausimas. Kauno savivaldybės įmonė „Kapinių priežiūra“ prašo priteisti iš pareiškėjų 755,04 Eur už atsiliepimo į kasacinį skundą parengimą; šioms išlaidoms pagrįsti pateikė 2021 m. vasario 10 d. išrašą iš atsiskaitomosios sąskaitos banke ir 2021 m. sausio 29 d. PVM sąskaitą faktūrą dėl pinigų sumokėjimo. Prašoma priteisti suma neviršija Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.) 7, 8.14 punktuose nustatyto dydžio, todėl ji priteistina Kauno savivaldybės įmonei „Kapinių priežiūra“ iš pareiškėjų lygiomis dalimis (CPK 79 straipsnis, 88 straipsnio 1 dalies 6 punktas, 93 straipsnio 1 dalis, 98 straipsnis, 340 straipsnio 5 dalis).
46. Kasaciniame teisme pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, nebuvo rengiama.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Kauno apygardos teismo 2020 m. spalio 1 d. nutartį palikti nepakeistą.

Priteisti suinteresuotam asmeniui Kauno savivaldybės įmonei „Kapinių priežiūra“ (j. a. k. 132626180) iš pareiškėjos I. J. (a. k. *(duomenys neskelbtini)*) 377,52 Eur (tris šimtus septyniasdešimt septynis Eur 52 ct) kasaciniame teisme patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.

Priteisti suinteresuotam asmeniui Kauno savivaldybės įmonei „Kapinių priežiūra“ (j. a. k. 132626180) iš pareiškėjos J. R. (a. k. *(duomenys neskelbtini)*) 377,52 Eur (tris šimtus septyniasdešimt septynis Eur 52 ct) kasaciniame teisme patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai   Gražina Davidonienė

Virgilijus Grabinskas

Donatas Šernas